

รายงานการประชุม
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ครั้งที่ 5/2543
วันจันทร์ที่ 8 พฤษภาคม 2543 เวลา 14.00 น.
ณ ห้องประชุม สปน. 1 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

1. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์	ประธานกรรมการ
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	
2. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ	กรรมการ
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	
3. พลตรีสุเทพ แก้วแจ่มศรี	กรรมการ
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายสนาธิการ ประจำรองปลัดกระทรวงกลาโหม	
แทนปลัดกระทรวงกลาโหม	
4. นายอภิชาติ พงษ์ศรีหุศลชัย	กรรมการ
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
5. นายวีรพันธุ์ วัชราทิตย์	กรรมการ
รองอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	
แทนปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	
6. นายจาตุร อภิชาตบุตร	กรรมการ
นักปกครอง 9	
แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย	
7. นายทรงชัย ไสเสวตกาวรี	กรรมการ
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงพาณิชย์	
แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์	

8.	นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
9.	นายชูพงศ์ เสวตจินดา
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
แทนเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	กรรมการ
10.	นางสาววิริมา โพธิสมบัติ
ผู้ช่วยเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
แทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
11.	นางอุมาสีว์ สอาดเยี่ยม
ผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	กรรมการ
12.	นายสนิท ชมชาญ
นักการข่าว 9
แทนผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	กรรมการ
13.	นางอรรพรรณ ชยางกูร
ผู้อำนวยการกฎหมายและระเบียบ
แทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
14.	รองศาสตราจารย์ครรชิต มาลัยวงศ์
รองผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ	กรรมการ
15.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติศักดิ์ ปรกติ
ผู้อำนวยการโครงการสถาบันกฎหมายเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
16.	นายเชิรชัย ณ นคร
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	กรรมการ
17.	นางบัญญัติ ทศนียะเวช
สภาการหนังสือพิมพ์	กรรมการ
18.	นายชูชัย สุภวงศ์
นักวิชาการสาธารณสุข 10 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
19.	นายเรือง สุขสวัสดิ์
กรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน	กรรมการ
20.	นายภิรมย์ สิมะเสถียร
รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	เลขานุการ

21. นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์	ผู้ช่วยเลขานุการ
ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	
22. นางวนิดา สักการโกศล	ผู้ช่วยเลขานุการ
หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	

ผู้ไม่มาประชุม

1. รองศาสตราจารย์กาญจนา แก้วเทพ	ติตราชการ
2. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ติตราชการ
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า	
3. ปลัดกระทรวงการคลัง	ติตราชการ
4. นายมารค ตามไท	ติตราชการ
อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสมชัย วัฒนการุณ	สำนักงานอัยการสูงสุด
ที่ปรึกษากฎหมายสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	
2. นาวาอากาศเอกภักดีพงศ์ อุบลรัตน์	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
3. นางสาวพรรณพิไล ชุมขุน	สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
4. นายจักรพล พิมพายน	สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
5. นายอนุโรจน์ จันทรวงศ์	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร ฯ
6. นางพวงรัตน์ ศิริโรจน์	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
7. พันเอกสืบศักดิ์ สุนทรเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
8. นางสาวพิมพ์ร่ำไพ พันธุ์วิชาติกุล	คณะทำงานรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรี
9. นายสมชาย ปัญญาเจริญ	คณะทำงานรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรี
10. ร.ต.อ.หญิงวรัญญา สิทธิโชค	นายตำรวจติดตามนายกรัฐมนตรี
11. พ.ต.ท.วรัท วิเชียรสรรค์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
12. นายเยี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์	สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 4/2543

ประธานขอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมครั้งที่ 4/2543 เมื่อวันจันทร์ที่ 10 เมษายน 2543 ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้แจ้งเวียนให้กรรมการทุกท่านตรวจแก้ไขล่วงหน้าแล้ว

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้ขอแก้ไขรายงานประชุมครั้งที่ 4/2543 ดังนี้

1. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 7 ในย่อหน้าที่ 2 ทั้งย่อหน้าเป็นข้อความใหม่นี้

“เลขานุการได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าได้ไปพบกับประธาน ป.ป.ช. และทราบ

วัตถุประสงค์ที่ทำหนังสือปฏิเสธและเหตุผลโต้แย้งดังกล่าวก็เพื่อต้องการทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นเรื่องปัญหาหน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานที่กำหนดโดยกฎกระทรวง เมื่อยังไม่มีข้อกำหนดไว้ในกฎกระทรวงจึงไม่ได้อยู่ในความหมายของคำนิยามว่าหน่วยงานของรัฐ จึงควรส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่าสำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ในบังคับของ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หรือไม่ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ”

2. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 10 บรรทัดที่ 22 จากข้อความเดิมที่ว่า “ก็จะต้องดำเนินการในรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิ” แก้เป็น “ควรดำเนินการในรูปแบบผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้อ่านผลงานการประเมินทางวิชาการ) ”

3. แก้ไขข้อความ หน้าที่ 10 ข้อ 2 จากข้อความเดิม “ที่ประชุมได้มีข้อเสนอว่า” แก้เป็น “ผศ.กิตติศักดิ์ ปรกิติ ได้มีข้อเสนอว่า”

4. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 11 บรรทัดที่ 9 และ 10 จากข้อความเดิมที่ว่า “ ก.พ. ” แก้เป็น “สำนักงาน ก.พ. ”

5. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 12 บรรทัดที่ 26 จากข้อความเดิมที่ว่า “คือแจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักทำการพิจารณาวิเคราะห์” แก้เป็น “คือแจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการบริหารงานบุคคลทำการพิจารณาวิเคราะห์”

6. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 13 บรรทัดที่ 5 จากข้อความเดิม “เห็นว่าขณะนี้ยังไม่ควรกระทำ” ขอให้ตัดออก แก้เป็น “ในเบื้องต้นต้องชี้ให้เห็นก่อนว่างานของ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแตกต่างจากงานทั่วไปของส่วนราชการอื่นอย่างไรหากเป็นงานที่เหมือนกันก็ไม่มีเหตุผลจะจัดตั้งเป็นหน่วยงานอิสระ”

7. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 13 บรรทัดที่ 6 ให้เติมข้อความจากท้ายข้อความเดิมที่ว่า “การตั้งหน่วยงานใหม่” ต่อด้วยข้อความใหม่ว่า “โดยแยกการบริหารงานบุคคลและการเงินออกไปให้แตกต่างจากระบบราชการปกติ” และในบรรทัดที่ 7 แก้ไขข้อความที่ว่า “ปัญหาใหม่เพิ่มขึ้นอีก” แก้เป็น “ปัญหาใหม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นอีก”

8. แก้ไขข้อความหน้าที่ 16 บรรทัดที่ 14 จากคำว่า “contact” เป็นคำว่า “contract”

9. แก้ไขข้อความหน้าที่ 17 บรรทัดที่ 20 และหน้าที่ 18 บรรทัดที่ 14 จากคำว่า “ชี้แจง” แก้เป็น “ชี้แจง”

10. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 18 บรรทัดที่ 14 จากข้อความเดิม “ข้อเท็จจริงของเรื่อง” แก้เป็น “ข้อเท็จจริงของเรื่อง”

11. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 19 บรรทัดที่ 14 จากข้อความเดิม “มาตรการ” เป็น “มาตรการ”

12. แก้ไขข้อความหน้าที่ 23 บรรทัดที่ 1 จาก “เงินทุนเอกชนกิจ” แก้เป็น “เงินทุนเอกชนกิจ”

13. ขอแก้ไขข้อความในหน้าที่ 23 บรรทัดที่ 23 - 24 จากข้อความเดิมที่ว่า “และได้กำหนดให้ถือแนวทางปฏิบัติการส่งเรื่องโดยถือเสียง 2 ใน 3 ของ..” แก้เป็น “และได้กำหนดให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติโดยถือมติสองในสามของ” และต่อด้วยข้อความเดิม

14. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 24 บรรทัดที่ 16 จากข้อความเดิม “พิจารณา” เป็น “พิจารณา”

15. แก้ไขข้อความในหน้าที่ 25 บรรทัดที่ 5 จากข้อความเดิม “เนื่อง” เป็น “เนื่องจาก” และในบรรทัดที่ 6 ข้อความที่ว่า “ประโยชน์มาก ๆ” ให้ตัดไม้ยมก ออก

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

3.1 การพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ประธาน ฯ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาและให้ความเห็นประกอบการพิจารณาในร่างกฎหมาย กฎกระทรวง และประกาศที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตามข้อเสนอของคณะผู้วิจัยในรายงานการศึกษาวิจัยของสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 8 ฉบับ ดังนี้

1. (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 4)
 2. (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา 7
 3. (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8)
 4. (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวในการขอตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 9 วรรคสี่)
 5. (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งไม่เปิดเผย (มาตรา 15 วรรคหนึ่ง (7))
 6. (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานของรัฐซึ่งอาจออกระเบียบมิให้นำมาตรา 23 วรรคหนึ่ง (3) มาใช้บังคับกับหน่วยงานดังกล่าว (มาตรา 22 วรรคหนึ่ง)
 7. (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดกรณีอื่นที่หน่วยงานของรัฐอาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (มาตรา 24 วรรคหนึ่ง (9))
 8. (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานอื่นของรัฐที่หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งเอกสารประวัติศาสตร์ (มาตรา 26)
- โดยให้ฝ่ายเลขานุการสรุปข้อเสนอและผลการศึกษาวิจัยต่อที่ประชุมด้วย

ฝ่ายเลขานุการ ได้สรุปสาระสำคัญของเรื่องให้ที่ประชุมทราบดังนี้

1. คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาวิจัยให้ได้ข้อกฎหมายที่จำเป็นเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

2. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ดำเนินการจ้างสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำการศึกษาตามข้อ 1. ตามสัญญาจ้างที่ปรึกษาเลขที่ 40/2542 ลงวันที่ 30 กันยายน 2542 และมีกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาในวันที่ 29 มกราคม 2543 โดยผู้รับจ้างได้ส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการแล้ว (รายละเอียดตามเอกสารแนบวาระการประชุมที่ 3.1) เพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาให้ความเห็น

3. สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาผลการศึกษาลแล้วเห็นว่าควรแบ่งการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้มีผลบังคับโดยเร่งด่วน ซึ่งประกอบด้วยร่างที่ 1 และ 6

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ต้องดำเนินการให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดก่อนดำเนินการต่อไป โดยการขยายผลระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประกอบด้วยร่างที่ 2, 3, 5, 7 และ 8

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีควรดำเนินการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมให้ละเอียดลึกซึ้ง โดยเทียบเคียงกับกรณีของต่างประเทศ ประกอบด้วยร่างที่ 4

ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นชอบแนวทางการแบ่งกลุ่มพิจารณาตามข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการ โดยได้พิจารณาร่างกฎหมายทั้ง 3 กลุ่ม ตามรายงานผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว ซึ่งมีข้อสรุปผลการพิจารณาในภาพรวม ดังนี้

1. บทนำในรายงานการศึกษาวิจัยยังมีความสับสนไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ควรให้คณะผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง
2. รายงานการศึกษาวิจัยยังขาดรายละเอียดการศึกษาที่ลึกซึ้ง และไม่มีข้อมูลที่สนับสนุนเพียงพอ ควรแก้ไขปรับปรุง
3. การอธิบายความหมายและการตีความในร่างกฎหมายบางฉบับยังมีความไม่ชัดเจนถูกต้องและครอบคลุม เช่น คำว่า “ส่วนราชการ” ในร่างฉบับที่ 1 เป็นต้น
4. การยกร่างกฎหมายไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะในแง่มุมข้อกฎหมายเพียงด้านเดียว แต่ควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับความพร้อมทั้งในด้านการปฏิบัติของหน่วยงาน

- ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประสิทธิภาพของระบบ การประสานงาน และสถานที่ ตลอดจน เครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยี ฯลฯ ประกอบไปด้วยพร้อมกัน
5. ในการพิจารณาจัดจ้างที่ปรึกษาในโอกาสต่อไปควรพิจารณาให้ได้ผลงานคุ้มค่ากับงบประมาณของรัฐที่ลงทุนไป และควรพิจารณาแยกเป็นเรื่อง ๆ กระจายให้มีผู้วิจัยหลากหลาย ไม่ควรจ้างผู้วิจัยเพียงคณะเดียววิจัยศึกษาทุกเรื่อง
 6. ที่ประชุมตั้งข้อสังเกตให้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการควรพิจารณากำหนดให้มีกระบวนการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบและขั้นตอนที่ชัดเจน ตั้งแต่การตั้งประเด็นวิจัย การพิจารณาและการคัดเลือกผู้วิจัยที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเหมาะสมกับประเด็นวิจัย การตรวจรับและการรายงานผลเป็นระยะ รวมถึงกระบวนการระดมความคิดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย

ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาในรายละเอียดของร่างกฎหมายแต่ละฉบับเพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตในแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1

ร่างฉบับที่ 1 เป็นร่างกฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 4)

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่สำคัญ จำนวน 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับการให้ความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ”

ที่ประชุมมีความเห็นว่าคณะผู้วิจัยเน้นความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ในความหมายค่อนข้างแคบ โดยวางกรอบ “หน่วยงานของรัฐ” ในลักษณะของการเป็นส่วนราชการของ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายภายใต้โครงสร้างของฝ่ายบริหารที่มีการแบ่งส่วนราชการไว้ตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการนั้น เช่น ในข้อกำหนดที่ (1) ของร่างฉบับที่ 1 กำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐได้แก่ “สำนักงานหรือหน่วยธุรการขององค์การตามรัฐธรรมนูญ” เป็นต้น

ผศ. กิตติศักดิ์ ประกิต เห็นว่า คำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ไม่ควรจำกัดว่าเป็นหน่วยงานที่จะต้องจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการเท่านั้น แต่ควรหมายรวมถึงหน่วยงานที่มีการปฏิบัติราชการหรือใช้อำนาจของรัฐในทุกรูปแบบ

ที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตให้มีการพิจารณาในประเด็นนี้ให้ชัดเจนและมีความหมายครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับข้อกำหนดใน (4) ของร่างฉบับที่ 1 ที่ว่า ให้บริษัทจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้ความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐอื่น”

ผศ. กิตติศักดิ์ ประกิต ได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเกิดปัญหาเหลื่อมล้ำขึ้น ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัดของหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแปลความหมายได้ว่ากรณีเช่นนี้ไม่เข้าอยู่ในความหมายตามข้อกำหนดดังกล่าว

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า คณะผู้วิจัยไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การถือหุ้นไว้ว่าควรเป็นจำนวนเท่าใด และอย่างไรจึงจะอยู่ภายใต้ข้อกำหนดดังกล่าว

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับข้อกำหนดใน (6) ของร่างฉบับที่ 1 ซึ่งกำหนดให้นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและมีอำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจกรรมทางปกครองเข้าอยู่ในความหมายของคำว่า “หน่วยงานของรัฐอื่น” ด้วย

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นว่าโดยหลักการแล้วถูกต้อง แต่เมื่อดูคำอธิบายประกอบร่างฉบับที่ 1 แล้ว เห็นว่ายังมีความสับสนในเรื่องของการยกตัวอย่างของมหาวิทยาลัยสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นต้น

นอกจากนี้ที่ประชุมได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างฉบับที่ 1 ดังนี้

1. การตีความให้หน่วยงานของรัฐมีความหมายอย่างแคบดังกล่าวไว้แล้วในประเด็นที่ 1 ข้างต้น จะสร้างปัญหาต่อเนื่องและส่งผลให้การตีความคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” มีความหมายอย่างแคบตามไปด้วย

2. ในการออกข้อกำหนดไว้ในร่างกฎกระทรวงดังกล่าว ปัจจัยสำคัญที่สุดคือต้องศึกษาความพร้อมของหน่วยงาน ศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบที่อาจจะเกิดจากการบังคับใช้

โดยเฉพาะการออกข้อกำหนดที่มีความหมายกว้างเกินไป อาจจะสร้างปัญหาในการตีความและ
สับสนในการปฏิบัติยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอของคณะผู้วิจัยในคำอธิบายตอนท้ายร่างฉบับที่ 1 ที่ว่า “ยังไม่ควร
กำหนดให้วัดเป็นหน่วยงานของรัฐในเวลานี้” นั้น ที่ประชุมมีความเห็นว่าควรจะเป็นประเด็นสำคัญ
ที่คณะผู้วิจัยควรให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยให้ชัดเจนว่า “วัด” ใช้อำนาจรัฐในส่วนใดบ้าง

4. ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานประมาณได้ตั้งข้อสังเกตว่าถ้อยคำในร่างฉบับที่ 1
ซึ่งใช้คำว่า “หน่วยงานของรัฐอื่น” เห็นว่าไม่เหมาะสมอาจมีการแปลความหมายผิดไปได้
ควรเปลี่ยนเป็นคำว่า “หน่วยงานอื่นของรัฐ”

ร่างฉบับที่ 6

เป็นร่างกฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานของรัฐซึ่งอาจออกระเบียบมีให้นำมาตรา 23
วรรคหนึ่ง (3) มาใช้บังคับกับหน่วยงานดังกล่าว (มาตรา 22 วรรคหนึ่ง)

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่สำคัญ จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นได้รับการยกเว้น
ตามมาตรา 22 โดยให้อยู่ในความหมายของ “หน่วยงานของรัฐแห่งอื่น” ตามมาตรา 22 แห่ง
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

นายเรีรชัย ฌ นคร และผู้แทนผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ มีความเห็นว่า
ไม่ควรกำหนดยกเว้นให้เป็นการครอบคลุมทั้งหน่วยงาน แต่ควรได้ศึกษาให้ละเอียดว่าส่วนงานใด
หรือส่วนราชการใดในสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุผลและความจำเป็นที่ควรจะได้รับสิทธิ
ยกเว้นไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการพิมพ์ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 23 (3)
ตัวอย่างเช่น กรณีของกองบัญชาการทหารสูงสุดพิจารณาแล้วพบว่า มีเพียงหน่วยงานเดียวในสังกัด
คือ ศูนย์รักษาความปลอดภัยแห่งชาติที่มีลักษณะงานเกี่ยวข้องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับข้อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช.
สำนักงาน ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ง. ในร่างฉบับที่ 6

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นว่าควรได้มีการศึกษาในตนเองเดียว
กับประเด็นที่ 1 ว่า สำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ ดังกล่าวมีส่วนงานใดที่มีลักษณะงานควรได้รับ

ข้อยกเว้น ซึ่งถ้าเป็นส่วนงานที่ทำหน้าที่ธุรการหรืองานบริหารทั่วไปไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการติดตามสอบสวนกรณีความผิดหรือทุจริตตามอำนาจหน้าที่แล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นต้องออกข้อกำหนดให้ครอบคลุมถึงด้วยเช่นกัน

กลุ่มที่ 2

ร่างฉบับที่ 2 เป็นร่างประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่สำคัญ จำนวน 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับคำจำกัดความของคำว่า “แผนพัฒนาของหน่วยงานของรัฐ” ซึ่งข้อกำหนดใน (1) ในร่างฉบับที่ 2 ดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งสรุปแผนพัฒนาของหน่วยงานของรัฐลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าจะได้ทบทวนข้อกำหนดดังกล่าว โดยเฉพาะในประเด็นของความหมายของคำว่า “แผนพัฒนา” ว่ามีความหมายกว้างเพียงใด มิฉะนั้นจะสร้างปัญหาแก่หน่วยงานของรัฐในการส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยควรศึกษาวิจัยให้ละเอียดชัดเจนว่าเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างไรหรือไม่ รวมทั้งให้มีการประเมินเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้กับภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่เพิ่มขึ้น ปริมาณข้อมูลข่าวสารที่มากเกินไปและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงประสิทธิภาพและความสามารถในการจัดพิมพ์

นายเรียวชัย ฒ นคร มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากจะคงข้อกำหนดดังกล่าวนี้ไว้ควรจะนำไปวางเป็นข้อกำหนดไว้ในกรณีตามมาตรา 9 (8) มากกว่า เนื่องจากแนวคิด (concept) และเจตนารมณ์ของกฎหมายตามมาตรา 7 ต้องเป็นเรื่องจำเป็นโดยต้องพิจารณาประกอบกับมาตรา 8 ด้วย

ประเด็นที่ 2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับ รายชื่อของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารหรือผู้รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตั้งข้อสังเกตว่า รายชื่อของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารหรือผู้รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ ไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ในร่างฉบับที่ 2 นี้

เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงเร็วและต้องปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา จึงไม่เหมาะที่จะนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับข้อกำหนดที่เป็น ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าอยู่ในข่ายบังคับตามมาตรา 7 วรรค 1 (4) อยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องออกข้อกำหนดดังกล่าวให้ซ้ำซ้อนอีก

ประเด็นที่ 4 เป็นประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติของราชการส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวเนื่องกับร่างฉบับนี้

ผู้แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่า ในทางปฏิบัติของราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล จะมีปัญหาในเรื่องของการตีความตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 มาก ซึ่งเป็นผลกระทบให้ดูเหมือนว่าราชการส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ฉบับนี้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากจะมีแนวคิดที่แตกต่างกันอยู่ 2 ประการคือ ประการแรก กรณีที่มีการส่งลงพิมพ์ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ทำให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวหลีกเลี่ยงที่จะส่งข้อมูลข่าวสารไปลงพิมพ์ และแนวคิดประการที่ 2 เห็นว่า หากมีข้อสงสัยว่าเอกสารใดเป็นเอกสารที่ต้องส่งลงพิมพ์ตามมาตรา 7 หรือไม่ หน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ก็จะเลือกทางปฏิบัติว่าให้ส่งลงพิมพ์ไว้ก่อน ผลกระทบที่ตามมาคือ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในข้อกำหนดในการพิจารณาตัดสินใจว่าเอกสารใดอยู่ในบังคับตามมาตรา 7 ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการนำส่งลงพิมพ์ และประสิทธิภาพในการจัดพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา รวมถึงปัญหาค่าใช้จ่ายและงบประมาณในการส่งพิมพ์ การจัดพิมพ์ และการจัดเก็บเอกสารที่เพิ่มขึ้น

ที่ประชุมจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยต่อไปโดยละเอียดในประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ด้วย

ร่างฉบับที่ 3 เป็นร่างประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8)

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่สำคัญ จำนวน 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับสัญญาจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ

นายธีรชัย ฌ นคร มีข้อเสนอว่าควรเพิ่มข้อกำหนดตามมาตรา 9 วรรค 1 (8) ให้มีการจัดทำบัญชีสรุปรายการว่าในแต่ละปีงบประมาณ หน่วยงานของรัฐได้จัดทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างอะไรไว้บ้างโดยสัญญาฉบับสมบูรณ์ไม่มีความจำเป็นต้องสำเนาเก็บไว้ให้เป็นภาระในการจัดเก็บในสถานที่ที่กำหนดตามมาตรา 9 หากประชาชนประสงค์จะขอตรวจดูก็สามารถตรวจกันได้จากบัญชีสรุปรายการดังกล่าวในสถานที่ที่กำหนดไว้แล้ว และหากประสงค์จะขอตรวจดูสัญญาทั้งฉบับก็ให้ใช้สิทธิยื่นคำขอเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา 11 จากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้จัดเก็บหรือครอบครองเอกสารสัญญานั้น ๆ โดยตรง

ประเด็นที่ 2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับแผนพัฒนาต่างๆ

ที่ประชุมมีความเห็นว่าในทางปฏิบัติประชาชนส่วนใหญ่ต้องการรู้เรื่องวงเงินงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดซื้อพัสดุ พบปัญหาว่าการอนุมัติงบประมาณในส่วนนี้จะป็นขอยอมให้ส่วนราชการไปจัดซื้อได้ตามความเหมาะสม

นายธีรชัย ฌ นคร มีข้อเสนอว่า ควรจะได้มีการวิจัยศึกษาในประเด็นนี้โดยละเอียด ด้วย เนื่องจากกรณีนี้มีความเห็นแตกต่างและยังไม่ได้ข้อยุติเป็น 2 ฝ่าย โดยฝ่ายแรกมีแนวคิดว่าการเปิดเผยให้ทราบวงเงินเป็นการล่วงหน้าอาจเกิดกรณีฮั้วกันได้ อีกฝ่ายหนึ่งมีแนวคิดว่าการเปิดเผยไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหาย อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการฮั้วได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากในทางปฏิบัติก็เป็นที่ทราบวงเงินงบประมาณกันเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับเรื่องข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ที่มีข้อความบางส่วน มีลักษณะตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15

ผศ. กิตติศักดิ์ ปรกิติ มีข้อสังเกตว่า จะมีวิธีการบริการให้ประชาชนได้รับสะดวก รวดเร็ว ขณะเดียวกันก็ไม่เป็นภาระให้กับหน่วยงานของรัฐในฐานะผู้ให้บริการตามมาตรา 9 ควรจะปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัตินั้น เมื่อประชาชนมาขอตรวจค้นเอกสารตามมาตรา 9 แล้ว หากหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้มีการกลั่นกรองหรือดำเนินการ ปกปิดตัดทอนข้อความที่ต้องปกปิดบางส่วนที่มีลักษณะตามมาตรา 14 หรือ 15 ไว้ก่อน ประชาชนก็จะไม่ได้รับความสะดวก ในทางตรงกันข้ามหากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวถูกละเลยปล่อยให้มีการเปิดเผยออกไปก็จะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือกระทบกระเทือนกับบุคคลอื่น ได้ด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับระเบียบหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานของรัฐ

ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนมีข้อเสนอว่าควรนำข้อ 3 ในร่างฉบับที่ 2 ยกมาออกเป็นข้อกำหนดไว้ในร่างฉบับที่ 3 นี้ จะได้ประโยชน์ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายยิ่งกว่า

ประเด็นที่ 5 เกี่ยวกับข้อกำหนดในร่างฉบับที่ 3 ข้อที่ 6

ผู้แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์ มีความเห็นว่าการใช้คำว่า “นามสงเคราะห์” ในข้อความที่ว่า “นามสงเคราะห์หน่วยงานของรัฐ” นั้น น่าจะเป็นการไม่ถูกต้องตรงกับความหมายที่แท้จริง ควรหลีกเลี่ยงไปใช้คำอื่นที่เหมาะสมกว่านี้

ร่างฉบับที่ 5 เป็นร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งไม่เปิดเผย (มาตรา 15 วรรคหนึ่ง (7))

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เรื่องนี้เป็นกรณีที่มีรายละเอียดจะต้องพิจารณาให้รอบคอบและรอบด้านมากกว่านี้ รวมทั้งควรได้ศึกษาความเห็นของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ประกอบด้วย ดังนั้นที่ประชุมจึงมีมติให้นำร่างกลับไปศึกษาวิจัยให้ลึกซึ้งเพิ่มเติม

ร่างฉบับที่ 7 เป็นร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดกรณีอื่นที่หน่วยงานของรัฐอาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (มาตรา 24 วรรคหนึ่ง (9))

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่สำคัญในประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารในเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน เป็นต้น

ผศ. กิตติศักดิ์ พรกดี มีความเห็นว่า โดยที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเคยมีคำวินิจฉัยที่ 18/2543 ให้สามารถเปิดเผยได้หากเป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ประเด็นปัญหามีว่า จะเปิดอย่างไร ควรเปิดอย่างน้อยเพียงใด เช่น เจ้าหน้าที่มีมูลหนี้จำนวน 5 ล้านบาท ลูกหนี้มีทรัพย์สิน 200 ล้านบาท เจ้าหน้าที่จะขอให้เปิดเผยทรัพย์สินทั้ง 200 ล้าน หรือเปิดได้

เท่าที่เพียงพอแก่มูลค่าแห่งนี้ เป็นต้น ประเด็นปัญหาต่อเนื่องตามมาก็คือว่าหลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ทำให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินถือว่า ข้อมูลข่าวสารบางส่วนในเอกสารสิทธิ์ต่างๆดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ทำให้การบังคับคดีของเจ้าพนักงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรณีการสืบททรัพย์ เป็นปัญหาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ รวมทั้งภาระค่าใช้จ่ายของผู้ต้องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามมาทั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผศ. กิตติศักดิ์ ปรกิติ จึงมีข้อเสนอว่าควรออกข้อกำหนดเพิ่มเติมว่าให้ข้าราชการในระดับที่กำหนดขึ้นไป สามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

นายเรียวชัย ฌ นคร มีความเห็นแย้งว่า แม้ว่าเรื่องการสืบททรัพย์เพื่อทราบว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินอยู่ที่ไหนเป็นจำนวนเท่าใดเป็นหลักการที่สมควรยอมรับก็ตาม แต่ต้องเป็นกรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วเท่านั้น รวมทั้งการที่จะเปิดเผยให้ได้มากน้อยเพียงใดคงมิใช่ใช้ตำแหน่งหรือระดับของบุคคลมากำกับเป็นเครื่องชี้วัด แต่ต้องใช้เหตุและผลในการชั่งน้ำหนักว่าควรจะเปิดเผยให้ได้แค่ไหนมากกว่า สำหรับในประเด็นของการปกปิดชื่อในเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น นายเรียวชัย ฌ นคร เห็นเพิ่มเติมว่า มีหลักการที่ควรคำนึง 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นเรื่องที่อาจจะกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประการที่สองผลกระทบในการบังคับใช้กฎหมาย การเปิดเผยจะทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับทราบเบาะแสเพื่อการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายหรือในทางตรงข้ามอาจจะไม่ได้รับทราบข้อมูลจนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

ที่ประชุมจึงได้ตั้งข้อสังเกตว่าในเรื่องเหล่านี้จะต้องมีความละเอียดในการศึกษาวิจัย ไม่ควรเร่งรีบหรือรวบรัดเกินไป อาจสร้างปัญหาตามมาได้

ร่างฉบับที่ 8 เป็นร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานอื่นของรัฐจะต้องส่งเอกสารประวัติศาสตร์ (มาตรา 26)

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่สำคัญ จำนวน 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับความเหมาะสมในการออกข้อกำหนดตามร่างฉบับที่ 8 ที่กำหนดให้มี 2 หน่วยงาน คือ หอสมุดแห่งชาติ และหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ผศ. กิตติศักดิ์ ปกติ มีความเห็นว่าภารกิจและหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงานมีลักษณะงานที่แตกต่างกันมากทั้งในด้านวิชาการและด้านปฏิบัติงาน จึงมีความเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวนี้ยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ

ประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาภาระงานของหอจดหมายเหตุแห่งชาติที่มีจำนวนมากจนเป็นเหตุให้มีความพยายามขอขยายหน่วยงานหลายครั้ง

นายเชิรชัย ณ นคร มีความเห็นว่าภาระงานหน่วยงานคงจะเป็นไปได้ยากในภาวะปัจจุบัน จึงมีข้อสังเกตว่าควรให้แต่ละหน่วยงานของรัฐได้ปรับแบ่งส่วนราชการภายในของตนให้สามารถทำงานรองรับในลักษณะของหอจดหมายเหตุของหน่วยงานนั้นๆ ในประเด็นนี้เลขานุการมีความเห็นแย้งว่า คงไม่มีความจำเป็นต้องขยายหรือจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่แต่ควรสร้างความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติกับหอจดหมายเหตุแห่งชาติก็สามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ได้

ประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ผศ. กิตติศักดิ์ ปกติได้เสนอต่อที่ประชุมว่าควรมีการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ทั้งนี้โดยให้มีการศึกษาวิจัยว่าปัญหาในกระบวนการดำเนินการ หรือการจัดเก็บ หรืออำนาจหน้าที่ซึ่งมีอยู่เดิมเป็นอย่างไร

ประธานในที่ประชุมได้มีความเห็นแย้งและสรุปว่า ไม่มีความจำเป็นต้องให้มีการจัดการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ แต่ควรแก้ปัญหาโดยใช้หลักการบริหาร กล่าวคือ ให้ดำเนินการในลักษณะของการใช้อำนาจบริหารและการสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการจะเหมาะสมกว่า พร้อมกันนี้ประธานได้มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ปัญหาในเรื่องของประสิทธิภาพและอัตรากำลังของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ส่งผลกระทบกระเทือนที่สำคัญกับข้อมูลข่าวสารทางประวัติศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง โดยได้พบข้อเท็จจริงด้วยตนเองว่าข้อมูลข่าวสารทางประวัติศาสตร์ได้ถูกจัดเก็บไว้โดยขาดความสมบูรณ์ครบถ้วน เมื่อเวลาผ่านไปข้อมูลข่าวสารทางประวัติศาสตร์ที่ไม่ครบถ้วนก็ถูกบิดเบือนจากความเป็นจริงไปมาก ข้อมูลข่าวสารประวัติศาสตร์ที่จัดเก็บไว้จึงกลายเป็นคนละเรื่องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในอดีต ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือเรื่องเกี่ยวกับโทรทัศน์ที่สืบเนื่องจากเทปบันทึกภาพโทรทัศน์มีการลบทิ้งและนำมาหมุนเวียนถ่ายทำใหม่ก็เป็นประเด็นปัญหาที่ควรแก่การพิจารณาเช่นกัน

กลุ่มที่ 3

ร่างฉบับที่ 4 เป็นร่างกฎกระทรวงกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวในการขอตรวจดู
ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 9 วรรคสี่)

ที่ประชุมได้มีความเห็นและตั้งข้อสังเกตดังนี้

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่ายังไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดเรื่องนี้
ไว้ในขณะนี้ เพราะถึงแม้ไม่ได้มีการกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวไว้ หน่วยงานก็มีอำนาจที่จะ
พิจารณาดำเนินการไปได้ ซึ่งหากมีการทุจริตหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องก็สามารถดำเนินการตามกฎหมาย
ได้เช่นกัน ดังนั้นจึงมีความเห็นว่าควรให้หน่วยงานเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม นอกจากนี้
ในการพิจารณาออกข้อกำหนดเรื่องนี้ไว้ในกฎกระทรวงในโอกาสหน้านั้นควรจะต้องศึกษาเทียบเคียง
กับกรณีของต่างประเทศ โดยศึกษาทั้งผลดี และผลเสียให้ละเอียดถี่ถ้วนซึ่งเสนอมาประกอบการพิจารณา
ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

ประธานได้สรุปความเห็นว่า ควรมีหนังสือทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติกับ
หน่วยงานต่าง ๆ โดยมอบให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำร่างหนังสือให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
พิจารณาต่อไป

มติที่ประชุม

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาร่างกฎหมายทั้ง 8 ฉบับ ครบถ้วนแล้ว และไม่มี
คณะกรรมการท่านใดได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมอีก ที่ประชุมจึงมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการสรุปรายละเอียดและนำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของคณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการประสานกับคณะผู้วิจัยรับไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขผลศึกษา โดย
มอบหมายให้ ผศ.กิตติศักดิ์ ปกติ และนายเชิรชัช ณ นคร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้
คำปรึกษาแนะนำแก่คณะผู้วิจัยด้วย โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ระเบียบวาระที่ 4

4.1 รายงานผลการตรวจเยี่ยมผู้บริหารงานข้อมูลข่าวสารประจำกระทรวง
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ครั้งที่ 1 และแจ้งกำหนดการ
ตรวจเยี่ยมฯ ครั้งที่ 2

ฝ่ายเลขานุการได้สรุปให้ที่ประชุมทราบว่า ในการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ครั้งที่ 3/2543 เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2543 ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบโครงการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานข้อมูลข่าวสารประจำกระทรวง ครั้งที่ 1 ณ กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2543 ที่ผ่านมา

กระทรวงพาณิชย์ได้บรรยายสรุปภาพรวมการบริหารงานข้อมูลข่าวสารของกระทรวง และผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของทุกหน่วยงานในสังกัดในการจัดโครงการอบรม ประชุม สัมมนาให้ข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และมีข้อเสนอแนะคือ

ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสนับสนุนในเรื่องการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ในการติดตามการปฏิบัติงานของกระทรวง

การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบถึงสิทธิรู้ตามพระราชบัญญัติฯ ให้มากขึ้น
การจัดทำข้อมูลภาคราชการ โดยเน้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานของรัฐ

การสนับสนุนงบประมาณในการจัดฝึกอบรมเรื่องพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้แก่กระทรวง

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้ให้แนวทางปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนี้

1. ขอให้กระทรวงพาณิชย์มุ่งเน้นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

2. กระทรวงพาณิชย์ควรทำการศึกษากฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ในเรื่องขอบเขตอำนาจของกฎหมายแต่ละฉบับว่า ข้อมูลใดบ้างที่เปิดเผยได้หรือเปิดเผยไม่ได้ โดยสามารถประสานงานกับ สขร. เพื่อจัดประชุม/ สัมมนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเห็น

3. ให้ สขร. นำผลงานข้อมูลข่าวสารของกระทรวงพาณิชย์ เป็นตัวอย่างในการเร่งรัดการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

- + 4. ให้ สขร. นำแบบสรุปรายงานการติดตามประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงาน
ในสังกัดของกระทรวงพาณิชย์ เป็นตัวอย่างในการจัดทำรายงานของหน่วยงานของรัฐ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ และให้ฝ่ายเลขาคำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

4.2 รายงานเรื่องการวินิจฉัยอุทธรณ์

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมทราบโดยสรุปว่า ในเดือนเมษายน 2543
ที่ผ่านมา มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยสาขาสังคมรวม 2 เรื่องด้วยกัน คือคำวินิจฉัยที่
17/2543 กับ 18/2543 (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการพิจารณาวันที่ 4.2)

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

4.3 รายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณา ส่งเรื่องอุทธรณ์

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่าในช่วงเดือนเมษายน 2543
คณะกรรมการเฉพาะกิจ พิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ ในคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ได้พิจารณาส่งเรื่องให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารด้านสังคม ฯ จำนวน 1
เรื่อง คือเรื่องของบริษัททดสอบแก๊ส โดยองค์คณะกรรมการวินิจฉัยสาขาสังคมฯ องค์คณะที่ 2
เป็นผู้พิจารณา (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการพิจารณาวันที่ 4.3)

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

5.1 เรื่องแต่งตั้งประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย แทนตำแหน่งที่ว่าง

ประธานได้เสนอต่อที่ประชุมว่า เห็นสมควรแต่งตั้งให้นายอนันต์ อนันตกุล เป็น ประธานกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายแทนนายชูเชิด รักตะบุตร ซึ่งลาออก และให้นายชูเชิด รักตะบุตร เป็น กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย แทนนายอนันต์ อนันตกุล

มติที่ประชุม

เห็นชอบตามที่ประธานเสนอ

5.2 เรื่องคู่มือวิทยากรสำหรับฝึกอบรมหน่วยงานของรัฐและผู้นำองค์กรภาคประชาชน

ฝ่ายเลขานุการได้สรุปเรื่องการจัดทำคู่มือวิทยากรให้ที่ประชุมทราบว่า ในเรื่องการจัดทำคู่มือวิทยากร สำหรับฝึกอบรมหน่วยงานของรัฐและผู้นำองค์กรภาคประชาชนซึ่งได้ว่าจ้างสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ และได้มีการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนพร้อมทั้งมีการทดสอบโดยนำผลการศึกษาไปทดสอบฝึกอบรมจริงตามขั้นตอนในคู่มือนี้แล้ว คู่มือดังกล่าว แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งใช้กับหน่วยงานราชการ ส่วนที่สองใช้กับผู้นำเอกชน ในเนื้อหาหลักสูตรแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ว่าด้วยลักษณะทั่วไป ใช้เวลา 3 ชั่วโมง และส่วนที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกฎหมาย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

5.3 เรื่องสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ให้เวลาแก่นักราชการต่าง ๆ ในเรื่องข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานโดยเฉพาะ

ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ได้ประสานกับสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ขอเวลาให้หน่วยราชการส่วนต่าง ๆ ได้ไปออกอากาศเรื่องข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะ และได้ประสานกับ

ผู้ดำเนินรายการอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในขั้นต้นมีเวลาให้เดือนละครั้ง สำหรับผู้แทนที่หน่วยงานส่งเข้าร่วมรายการขอให้มีความพร้อมในการตอบคำถามที่ประชาชนสอบถามเข้ามาทางโทรศัพท์ด้วย โดยเวลาที่ได้มาเป็นเวลาของสภานายความซึ่งแต่เดิมเป็นรายการกฎหมายเพื่อประชาชน โดยจะขอเริ่มจากส่วนราชการที่พร้อม และมีหน้าที่ให้บริการหรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนก่อน เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติ รับทราบ และเห็นชอบตามที่ประธานเสนอ

ประธานได้กำหนดให้มีการประชุมครั้งต่อไปในวันที่ 12 มิถุนายน 2543 เวลา 13.00 น.

เลิกประชุม เวลา 16.00 น.

นายเยี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์

ผู้จัดรายการประชุม

นางวนิดา สักการโกศล

ผู้ตรวจรายการประชุม